

apropa
cultura
una porta
a la inclusió

Utopia, memòria, capacitisme i cultura

Jornades d'Accessibilitat
i Diversitat 2025

De 9 h a 14 h

Dilluns,
10 de novembre
a la Fundació Joan Miró

Dimarts,
25 de novembre
al Teatre Lliure

Apropa cultura amb el suport de:

Utopia, memòria, capacitisme i cultura

Vivim temps d'incertesa, esgotament i desencís, però també temps de lluita i reivindicació: de drets universals, de pau, de convivència i d'amor. Enmig d'aquestes contradiccions, busquem motius per a l'esperança i la necessitat de pensar en una **Utopia** compartida. Una utopia no és només somiar, és també actuar: imaginar junts un futur accessible, inclusiu i digne per a tothom.

Però no hi ha futur sense memòria, celebrar el passat per a recordar els camins fets, els encerts i els errors, que són alhora aprenentatges imprescindibles.

Les **Jornades d'Accessibilitat i Diversitat d'Apropa Cultura 2025** volen posar en diàleg **la utopia i la memòria**, per reflexionar sobre **capacitisme i cultura**.

Parlem de capacitisme per a referir-nos a les actituds, pràctiques i estructures socials que discriminen o invisibilitzen les persones amb discapacitat, i que sovint limiten la seva participació plena en la vida cultural i social.

Aquestes jornades s'emmarquen dins la temporada bianual d'Apropa Cultura dedicada a les persones amb discapacitat, i acompanyen l'entrada en vigor del nou Codi d'Accessibilitat de Catalunya. Tradicionalment, el món de la cultura ha vist les persones amb discapacitat únicament com a espectadores, sovint ni tan sols se les ha tingut en compte. Tot i els grans avenços en accessibilitat, massa vegades no se les ha reconegut com a **artistes, creadores, mediadores o professionals de la cultura**.

Presentarem **projectes i programes amb una llarga trajectòria**, on les persones amb discapacitat són protagonistes i companyes de professió en la creació cultural. Serà un espai per inspirar-nos, aprendre dels processos i reivindicar uns **drets culturals que ens pertanyen a totes les persones**.

Aquestes jornades neixen del **desig sincer d'aprendre juntes**. D'aprendre de persones que tenen l'experiència i el coneixement. Són unes jornades pensades amb cura i amb amor, sabent que possiblement són imperfectes i incompletes, i que volen ser sobretot una obertura, més que no pas una resolució.

Objectius:

- **Reflexionar sobre el capacitisme en la cultura** i visibilitzar-ne les conseqüències: entendre com les pràctiques i estructures culturals poden excloure les persones amb discapacitat.
- **Reivindicar els drets culturals** de les persones amb discapacitat, entenent la cultura com un espai de participació plena, creació i pertinença.
- **Conèixer experiències i projectes inspiradors** amb una llarga trajectòria, on les persones amb discapacitat són artistes, creadores, mediadores o professionals de la cultura.
- **Fomentar el diàleg i la memòria col·lectiva**, recuperant els aprenentatges del passat per construir un futur cultural més inclusiu.
- **Generar un espai de trobada i aliances** entre equipaments culturals, artistes, professionals i entitats socials per imaginar i fer possible una cultura més accessible, universal i compartida.

Adreçat a:

- Professionals de l'àmbit de la cultura i de la programació cultural.
- Professionals d'entitats socials, centres, serveis socials i de la salut que treballin amb persones amb diversitat o discapacitat.
- Artistes, companyies, creadores interessades en la matèria.

Assistència i inscripcions:

Inscriu-te clicant [aquí](https://forms.gle/HrU7rpdQ6ngxqZms7)

O fes servir l'enllaç: <https://forms.gle/HrU7rpdQ6ngxqZms7>

Les jornades seran enregistrades en vídeo per a una posterior visualització.

Accessibilitat:

Les jornades comptaran amb subtitulació en directe. Si necessites qualsevol altre suport d'accessibilitat o tens algun dubte contacta amb nosaltres:

coordinacio@apropacultura.cat

Organització:

apropa cultura

una porta
a la inclusió

Curadoria i conceptualització de les
jornades a càrrec de **Claudia Torner
Garcia**, coordinadora d'Apropa Cultura.

Amb la col·laboració de:

Fundació Joan Miró
✱ Barcelona

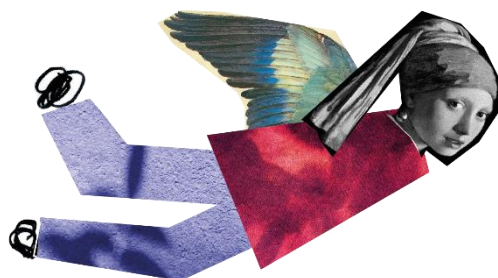
lliure

Apropa Cultura amb el suport de:

Disseny gràfic de les jornades:

A càrrec de **La Torreta**, un estudi creatiu impulsat per la cooperativa El Far i la Fundació Pas a Pas a Tarragona, disseny gràfic amb una mirada inclusiva i social. El seu equip, format per persones adultes amb diversitat funcional, treballa conjuntament per crear imatges úniques i autèntiques que reflecteixen la diversitat i la creativitat.

Dilluns 10 de novembre de 2025

Auditori de la Fundació Joan Miró

9.00 h **Arribada i acreditacions**

9.15 h **Inauguració i benvinguda**

Oriol Martí Sambola, Gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona.

Sonia Gainza Bernal, Directora d'Apropa Cultura.

Representant de la Fundació Joan Miró.

9.30 h **Introducció a les jornades**

Claudia Torner Garcia, coordinadora d'Apropa Cultura
i de les Jornades d'Accessibilitat i Diversitat 2025.

9.35 h Conferència:

Capacitisme i cultura

Andrea García-Santesmases és doctora en Sociologia i antropòloga social i cultural, professora a la UNED i investigadora en feminisme i antipacitisme. Ha publicat diversos llibres, com *El cuerpo deseado* (2023) i *Cosmologías vulnerables* (2025), centrant-se en el cos, la sexualitat, les cures i la diversitat funcional. La seva trajectòria combina recerca, docència i activisme, promovent els drets culturals i la visibilització de les persones amb discapacitat.

Antonio Centeno és llicenciat en matemàtiques i exprofessor, és responsable del projecte asistenciasexual.org i activista destacat en l'àmbit de la diversitat funcional. Ha participat en projectes artístics i audiovisuals com *Yes, we fuck* o *Trèvols de 4 fulles*, i ha publicat en diversos mitjans i espais acadèmics. També ha estat ponent en conferències i ha tingut un paper rellevant en l'impuls de polítiques públiques com a membre de l'Oficina de Vida Independent i altres òrgans institucionals.

10.15 h Conferència:

La realidad de la utopía.

El caso de la Red Museística Provincial de Lugo

Encarna Lago González és gerent i comissària de les exposicions de la Red Museística Provincial de Lugo, càrrec que ocupa des de la seva creació l'any 2000. Amb més de 30 anys d'experiència, ha estat guardonada amb la Medalla d'Or al Mèrit en les Belles Arts 2024 pel seu model de museu social i inclusiu, basat en la Nova Museologia i amb un enfocament en la diversitat funcional, el gènere i la igualtat. A més, ha estat docent a diverses universitats i ha estat ponent en fòrums nacionals i internacionals sobre gestió cultural i educació museística.

Ángeles Miguélez Martínez és llicenciada en Dret, funcionària de la Red Museística Provincial de Lugo i especialista en educació museística i accessibilitat cultural. Amb més de 14 anys d'experiència, destaca per un enfocament innovador que combina l'anàlisi professional de les barreres estructurals i vivencials amb una mirada compromesa com a persona amb discapacitat visual.

11.00 h Pausa

11.30 h Taula de presentacions i debat: Treballadores i companyes de professió

Casa Batlló, iniciativa pionera que ha incorporat més de 100 persones neurodivergents en el seu equip de serveis al visitant. A través d'una col·laboració amb Specialisterne, la Casa Batlló ha creat un entorn de treball inclusiu que fomenta la diversitat i la igualtat d'oportunitats laborals.

Esment Guies, projecte que forma part de la Fundació Esment a Mallorca, dedicat a la creació d'espais laborals inclusius per a persones amb discapacitat intel·lectual. Ofereixen serveis de guiatge i dinamització cultural en diversos entorns, com museus i espais patrimonials, promovent la inclusió i la participació activa en la societat. Amb **Margarita Salva**, responsable d'Ocupació, Aprenentatge i Benestar d'Esment.

Projecte Guia'm del Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes, nascut en col·laboració amb la Fundació Friends i el Monestir de Sant Cugat, que ofereix formació i oportunitats laborals a persones amb síndrome d'Asperger com a guies en entitats culturals. L'objectiu és normalitzar la situació social i laboral mitjançant el

potencial transformador de la cultura. Amb **Jab Baljet**, guia; **Susanna Díaz** de la Fundació Friends i **Gemma Bonet**, responsable d'activitats i accessibilitat del Monestir de Pedralbes.

12.15 h Taula de presentacions i debat:

Centres de creació i art

Debajo del Sombrero, plataforma de creació contemporània dirigida a persones amb discapacitat intel·lectual, que ofereix un espai de producció artística i recerca. El seu estudi a Madrid funciona com un espai de suport a artistes amb discapacitat, proporcionant recursos i oportunitats per al desenvolupament del seu talent creatiu. Amb **Lola Barrera** i **Luís Sáez**.

L'Art de Viure (Ampans), taller creatiu del Centre Ocupacional d'Ampans, on les persones amb diversitat funcional poden descobrir i desenvolupar el seu talent artístic. L'objectiu és potenciar l'autonomia i la capacitat d'expressió i comunicació, promovent la inclusió social i la visibilització de les capacitats individuals. Amb **Cristina Llohis**, Directora Serveis d'Atenció Diürna.

Andar de Nones (Teadir Aragón), projecte que facilita a persones amb diversitat psíquica el desenvolupament de processos creatius mitjançant tallers artístics. L'objectiu és aflorar el talent artístic d'aquest col·lectiu, proporcionant els mitjans personals i materials necessaris per a la seva expressió creativa. Amb **Martín Giménez**, artista, músic, pintor, electricista i persona humana i **Cristina Laborda**, coordinadora.

La casa de Carlota, estudi de disseny inclusiu de Barcelona que compta amb professionals i persones amb discapacitat intel·lectual i autisme. Ofereix serveis de disseny gràfic, il·lustració i comunicació visual, combinant creativitat i talent divers. El seu model pioner ha estat reconegut internacionalment per promoure l'ocupació i la innovació social.

13.15h Conversa #SenseFiltres

Federació de Paràlisi Cerebral i la Pluridiscapacitat de Catalunya i la Fundació Joan Miró

Reflexionarem sobre la presència de la diversitat funcional en l'àmbit cultural, els projectes que trenquen barreres i les aliances entre

institucions per avançar cap a una cultura inclusiva. Explorarem els processos creatius, els reptes i les oportunitats que han sorgit del treball conjunt amb artistes amb discapacitat. Amb **Cinta Torné**, Responsable àrea de Projectes i Generació de Coneixement de Fepccat; **Anna Oliva**, professional del sector social i artístic, **Martina Millà**, Cap d'Exposicions de la Fundació Joan Miró i **Montse Quer**, Cap del Departament d'Accessibilitat de la Fundació Joan Miró. Moderat per **Teresa González**, professional de l'educació i l'accessibilitat en museus, amb més de 20 anys treballant al Departament d'Educació del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

13.30 h Presentació del material complementari

Preguntes que importen

Presentació a càrrec de **Teresa Rubio**, investigadora, medidora d'art i artista. Treballa en la intersecció entre art, mediació, cos i salut. Especialitzada en l'educació en museus, li interessa relaxar les institucions i diversificar els seus relats. Col·labora habitualment amb equipaments culturals i amb Apropa Cultura.

En col·laboració amb entitats socials registrades a Apropa Cultura, es presentaran un **recull de preguntes** que persones amb discapacitat es fan abans d'accedir a un espectacle, un museu o qualsevol activitat cultural, tant com a espectadores o visitants, com a treballadores i artistes. Aquestes qüestions revelen dubtes, necessitats i reptes sovint invisibilitzats, i serveixen per millorar l'accessibilitat, la participació i l'experiència de tothom.

13.45 h **Debat i tancament final**

14.00 h **Cloenda**

Dimarts 25 de novembre de 2025

Teatre Lliure de Montjuïc

9.00 h **Arribada i acreditacions.**

9.15 h **Inauguració i benvinguda.**

Marta Obdulía, Gerent de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat de l'Ajuntament de Barcelona.

Sonia Gainza, Directora d'Apropa Cultura.

Julio Manrique, Director del Teatre Lliure.

9.30 h **Introducció a les jornades**

Claudia Torner Garcia, coordinadora d'Apropa Cultura i de les Jornades d'Accessibilitat i Diversitat 2025.

9.35 h Conferència:

Utopía, capacitismo y cultura

Conferència inaugural a càrrec de **Bob Pop**, escriptor, humorista i crític televisiu. Va publicar la seva primera novel·la, *Mansos* (2010), i altres obres com *Cuando haces Bop ya no hay stop* (2013), *Días ajenos* (2017) i *Un miércoles de enero*. Es va donar a conèixer com a col·laborador i subdirector del programa Late Motiv (Movistar+), ha impartit tallers de creació literària i col·labora amb mitjans com La Marea, La Sexta i Cadena SER. El 2021 es va estrenar com a guionista de ficció amb la sèrie *Maricón perdido* (TNT), guardonada amb un premi Ondas, i actualment presenta a l'Espai Texas de Barcelona l'obra *Hablar no sirve. De nada*. (12 d'octubre – 21 de desembre).

10.10 h Taula de presentacions i debat:

Programar amb diversitat

Ànima Lliure, iniciativa del Teatre Lliure amb l'objectiu de convertir el teatre en un espai artístic obert a tothom, amb veus i cossos diversos. La temporada 24/25 es va presentar l'espectacle *Fantàstic Ramon* i per a la 25/26 s'espera la producció *Treballs forçats*. A més,

s'acompanya d'un programa específic d'activitats, com un curs de dramatúrgia, per fomentar la inclusió i la participació activa en la creació escènica. Amb **Cesc Casadesús**, adjunt a direcció del Teatre Lliure.

Centro Dramático Nacional, institució pública de creació teatral a Madrid que promou la inclusió a les arts escèniques. Destaca per la creació del festival "Una mirada diferente", els tallers d'interpretació inclusiva i el projecte "Nuevos Dramáticos", que impliquen persones amb discapacitat i joves en la creació i representació d'espectacles. Alhora, cada temporada programa i coprodueix obres teatrals amb artistes amb diversitat. Amb **Fernando Delgado**, director de producció.

11.00 h **Pausa**

11.30 h Taula de presentacions i debat:
Formar, créixer, crear. Projectes al voltant de la formació i professionalització de persones amb diversitat en les arts

Amás Escena, fundada per la Fundación AMÁS, dedicada a la professionalització d'artistes amb discapacitat intel·lectual. A través d'aquesta plataforma, ofereix formació integral en arts escèniques i audiovisuals, produeix espectacles amb la seva companyia professional i facilita la inclusió de persones amb discapacitat en produccions culturals externes. Recentment, AMÁS Escena va rebre un reconeixement al Festival Internacional de Cinema sobre Discapacitat per la seva tasca formativa i creativa. Amb **Allende López**, pedagoga terapèutica, gestora cultural i directora de Cultura de la Fundación AMÁS.

ARTransforma, entitat fundada el 2009, dedicada a la inclusió social mitjançant projectes artístics participatius. Ofereix oportunitats de participació, educació i professionalització artística a persones amb i sense discapacitat, promovent l'art com a eina de transformació social. Alguns dels seus projectes destacats inclouen "Arts a l'abast", "Música i dansa per l'oblit" i "Procés creatiu participatiu". Amb **Queralt Prats**, fundadora d'ARTransforma, gestora cultural i especialista en projectes artístics inclusius.

12.15 h

Taula rodona:

Crear amb i des de la diversitat

Taula rodona sobre la creació artística i la relació entre artistes amb i sense discapacitat. Es reflexionarà sobre l'agència pròpia, la gestió d'etiquetes i com dramaturgs i coreògrafs treballen en col·laboració amb equips diversos.

Marc Buxaderas, actor, monologuista i creador. Des del 2016, utilitza l'humor per normalitzar la discapacitat i promoure la inclusió social. Ha estat part de produccions com *Mare de sucre*, *Els àngels no tenen fills* i *Fantàstic Ramon*, és conegut pel seu monòleg *Spasticity*. Recentment, va ser el pregoner de la Festa Major de Manresa, i és col·laborador al programa de TV3 *Està passant*.

Clàudia Cedó, dramaturga, directora de teatre i psicòloga. Fundadora del projecte *Escenaris Especials*, que fa teatre amb persones en risc d'exclusió social, ha escrit obres com *Una gossa en un descampat*, *Mare de sucre* o *Les croquetes olvidades*. També ha adaptat per a l'escena títols com *Assaig sobre la ceguesa* i *Canto jo i la muntanya balla*, i ha treballat com a guionista en projectes audiovisuals com *Jasmine Jambo*, *Alabama* o el curt *De sucre*.

Vero Cendoya, coreògrafa, ballarina, il·lustradora i pedagoga. Formada a l'Institut del Teatre de Barcelona i als centres Movement Research i Trisha Brown de Nova York, va fundar la seva pròpia companyia de dansa-teatre, Cia. Vero Cendoya, el 2008. Les seves creacions inclouen obres com *La partida*, *K.A.E. Teatre Social*, *Parlem-ne* i *Kebo*, i es caracteritzen per la inclusió de persones amb diversitat funcional i la col·laboració amb artistes de diverses disciplines. Actualment, prepara l'estrena de *Una brillant imperfecció (o mort d'un pianista)* al Teatre Nacional de Catalunya.

Sonia Molins, actriu i estudiant de Grau Superior de Tècniques d'Actuació Teatral a l'Institut Lluís de Peguera de Manresa (2023-2025). Ha participat en diverses produccions, incloent obres clàssiques i del seu grau superior, i és una de les components de l'obra *Una brillant imperfecció* que s'estrenarà properament al TNC.

13.15 h

Conversa pendent de confirmació. Música inclusiva.

13.35 h Presentació del material complementari

Preguntes que importen

Presentació a càrrec de **Teresa Rubio**, investigadora, mediatra d'art i artista. Treballa en la intersecció entre art, mediació, cos i salut. Especialitzada en l'educació en museus, li interessa relaxar les institucions i diversificar els seus relats. Col·labora habitualment amb equipaments culturals i amb Apropa Cultura.

En col·laboració amb entitats socials registrades a Apropa Cultura, es presentaran un **recull de preguntes** que persones amb discapacitat es fan abans d'accedir a un espectacle, un museu o qualsevol activitat cultural, tant com a espectadores o visitants, com a treballadores i artistes. Aquestes qüestions revelen dubtes, necessitats i reptes sovint invisibilitzats, i serveixen per millorar l'accessibilitat, la participació i l'experiència de tothom.

13.50 h **Debat i tancament final**

14.00 h **Cloenda**

15.30 h Visita guiada:

Exposició del Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre:

Obrir portes, aixecar telons. El què, qui, com de l'accessibilitat a les arts escèniques

L'exposició proposa un recorregut per diferents formes d'entendre i aplicar l'accessibilitat a les arts escèniques. A partir de materials, experiències i propostes innovadores, recull pràctiques actuals de creació i exhibició accessibles, així com així com propostes d'artistes amb discapacitat. Reflexionarem sobre els reptes pendents i les passes que ja s'han fet cap a una escena més inclusiva. La visita serà guiada per la **Laura Ars**, tècnica de Conservació, exposicions i activitats del Museu de les Arts Escèniques de l'Institut del Teatre.

